

Doug Patterson & Tim Vyner

Εικαστικά ταξίδια στο Άγιον Όρος

Το Άγιον Όρος είναι ένας τόπος μοναδικός που στους δέκα και πλέον αιώνες της ύπαρξης του, προσέλκυσε πλήθος ξένων περιηγητών, ζωγράφων, ερευνητών, φωτογράφων, αρχαιολόγων κ.λπ. οι οποίοι εμπνεόμενοι από το κάλλος του παρθένου τοπίου, την μοναδική αρχιτεκτονική των μοναστηριών, τον πλούτο των θησαυρών που φυλάσσονταν στα σκευοφυλάκια και τον ιδιαίτερο καθημερινό βίο των μοναχών, παρέδωσαν τα έργα τους –εικαστικά, ερευνητικά και περιηγητικά- τα οποία έμελλε να γίνουν για πολλά χρόνια χρήσιμα εργαλεία για την μετέπειτα αθωνική έρευνα.

Ο Doug Patterson και ο Tim Vyner είναι δύο σύγχρονοι Βρετανοί εικαστικοί περιηγητές, οι οποίοι ταξίδεψαν και εργάστηκαν στο Άγιον Όρος τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια –ξεκινώντας με διαφορετικό κίνητρο ο καθένας- δημιουργώντας μεγάλες εικαστικές συλλογές.

Ο Doug Patterson επισκέφθηκε πρώτη φορά το Άγιον Όρος το 2001 συνεχίζοντας το εικαστικό και περιηγητικό του project που αφορούσε την καταγραφή των Ιερών Τόπων ανά τον κόσμο. Για το σκοπό αυτό, ακολούθησε τις διαδρομές τριών περιηγητών – καλλιτεχνών του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, οι οποίοι επισκέφθηκαν ο καθένας κάποια από τα σημαντικότερα μέρη λατρείας, που εκπροσωπούν τις τρεις μεγαλύτερες θρησκείες του κόσμου. Του Hercules Brabazon Brabazon (1820 – 1904) ο οποίος κατέγραψε τους Ινδουιστικούς τόπους, του Samuel Davis (1760 – 1819) ο οποίος ήταν ο πρώτος που αποδελτίωσε ζωγραφικά τα Βουδιστικά ιδρύματα (Dzongs) και ασφαλώς του Vasili Grigorovich Barsky (1701 – 1747) ο οποίος μέσα από τα δύο του ταξίδια στο Άγιον Όρος αποτύπωσε σχεδιαστικά την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική των ιερών μονών του, ενώ μέσα από τα πλούσια κείμενα του σχολίασε τον καθημερινό βίο των Αθωνιτών μοναχών.

Από το 2001 έως το 2009 ο Doug Patterson επέστρεψε πολλές φορές στο Άγιον Όρος για να ολοκληρώσει το έργο του, αλλά και για να συνεχίσει να βιώνει τη μοναδική εμπειρία που του πρόσφερε, βιώνοντας σ' ένα τόπο μοναδικό και συναναστρεφόμενους μοναχούς με τους οποίους συνδέθηκε με πραγματική φιλία. Το 2009 πραγματοποιήθηκε μεγάλη έκθεση στην Αγιορειτική Εστία υπό τον τίτλο «Doug Patterson: Ζωγραφίζοντας σε τόπους ιερούς» με μέρος της δουλειάς του από το Άγιον Όρος, ενώ εκδόθηκε και ο σχετικός κατάλογος. Ένα χρόνο αργότερα, ο ίδιος πρότεινε στην Αγιορειτική Εστία την καθιέρωση υποτροφίας για το Άγιον Όρος, σύμφωνα με την οποία ένας απόφοιτος καλλιτέχνης από το Royal College of Art του Λονδίνου θα ταξίδευε στο Άγιον Όρος και θα αποτύπωνε μέσα από την παλέτα και το προσωπικό του ζωγραφικό ύφος τον τόπο, την αρχιτεκτονική και τον καθημερινό βίο της Μοναστικής Πολιτείας.

Ο πρώτος υπότροφος της εν λόγω υποτροφίας, ήταν ο Tim Vyner. Με σπουδές στο Camberwell College of Arts and Crafts και στο Royal College of Art και με μεγάλη εμπειρία στον τομέα της εικονογραφημένης ανταπόκρισης (Ολυμπιακοί αγώνες, Παγκόσμια πρωταθλήματα ποδοσφαίρου), ο Tim Vyner πραγματοποίησε το 2013 τρία μεγάλα ταξίδια στο Άγιον Όρος, κατά τη διάρκεια των οποίων επισκέφθηκε και κατέγραψε και τα 20 μοναστήρια, σκήτες, πολλά κελλιά και την έρημο του Αγίου Όρους, τόσο μέσα από την χρωστική του παλέτα, όσο και μέσα από την ψηφιακή, μιας και ο Vyner εκτός των πινέλων, των μολυβιών και της μελάνης, χρησιμοποιεί την ψηφιακή γραφίδα για να καταγράψει στο i-Pad στιγμιαία σχέδια και ζωγραφικά έργα. Τα πρώτα σχέδια υλοποιήθηκαν εκ του σύνεγγυς, ενώ οι σειρές ολοκληρώθηκαν και πήραν την τελική τους μορφή στο εργαστήριό του στην Αγγλία. Το 2014 πραγματοποιήθηκε στην Αγιορειτική Εστία μεγάλη έκθεση με το σύνολο της δουλειάς του υπό τον τίτλο «Tim Vyner: Μια εμπειρία ζωής στο Άγιον Όρος».

Τα επαναλαμβανόμενα ταξίδια του Doug Patterson και του Tim Vyner στο Άγιον Όρος, τους έδωσαν τη δυνατότητα να καταγράψουν την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική των μονών, να εντρυφήσουν στην επίδραση των διαφορετικών εποχών στο τοπίο, να αποτυπώσουν στιγμιαία τις ασχολίες των μοναχών, τις συνήθειες και τις συμπεριφορές των επισκεπτών, να ξεχωρίσουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και τη δραστηριότητα της κάθε μονής, διαμορφώνοντας εν τέλει ένα ολοκληρωμένο, συνθετικό πορτρέτο της Αθωνικής πολιτείας που υπερβαίνει την ιμπρεσιονιστική αποτύπωση της στιγμιαίας εντύπωσης και ενσωματώνει το προσωπικό βίωμα της επαφής με την πνευματικότητα και την καθημερινή ζωή στην χερσόνησο του Άθω.

Αναστάσιος Ντούρος
Επιμελητής της Έκθεσης